

רשומות

הצעות חוק

23 בינואר 1985

1713

א' בשבט התשמ"ה

צדד

94	חוק הנצחת זכרם של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה, התשמ"ה-1985
95	חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון מס' 4), התשמ"ה-1985
96	חוק לתיקון חוק הספנות (הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט) (תיקון), התשמ"ה-1985
98	חוק זכרון השואה והגבורה - יד ושם (תיקון), התשמ"ה-1985

**חוק הנצחה זכרון של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה,
התשמ"ה - 1985**

1.	הממשלה תמנה מועצה לענין הנצחת זכרון של מי שנשא את משרת נשיא המדינה או ראש הממשלה (להלן - המועצה); המועצה תמנה לא יותר מעשרים ואחד חברים ותהיה מורכבת מנציגי הממשלה ואנשי ציבור; הממשלה תמנה אחד מנציגיה במועצה להיות יושב ראש.	המועצה
2.	תקופת כהונתו של חבר המועצה היא חמש שנים; ניתן למנותו מחדש.	תקופת כהונה
3.	המועצה תקבע את נוהל דיוניה ככל שלא נקבע בחוק זה או בתקנות לפיו.	נהל
4.	(א) המועצה תציע לממשלה, בין ביזמתה ובין לפי פנייה מאת הממשלה, תכנית להנצחת זכרון של כל מי שכיהן כנשיא המדינה או ראש הממשלה.
(ב) התכנית תפרט את פעולות ההנצחה שתבצע הממשלה ואת פעולות ההנצחה שיבצעו גופים ציבוריים בתמיכת הממשלה, לרבות תמיכה במפעלים או מוסדות הנושאים את שמו של הנפטר, הכל כפי שהמועצה תראה כהולם את הנצחת זכרון של הנפטר, בשים לב לאישיותו, לפועלו ולשאר שיקולים הנוגעים לענין; התכנית תכלול אומדן של ההוצאות הכרוכות בביצועה והצעת מקורות לכיסויו.
(ג) תכנית הנצחה טעונה אישור הממשלה.
(ד) ניתן לטגות תכנית הנצחה בדרך האמורה בסעיף זה לענין הכנתה ואישורה.	תכנית הנצחה
5.	במסגרת הפעולות להנצחת זכרון של מי שכיהן כנשיא המדינה או כראש הממשלה, רשאית הממשלה להורות לגנו שנתמנה לפי חוק הארכיונים, התשמ"ה - 1955, לעשות את הפעולות הבאות או מקצתן:
(1) לכנס את החומר התייעודי על פעולותיו;	פעולות גנו

דברי הסבר

עם קבלת החוק המוצע שוב לא היה צורך בחוקי הנצחה מיוחדים. אכן מוצע להשאר בתקמם את חוק יד יצחק בן-צבי, התשכ"ט - 1969, ואת חוק דוד בן גוריון, התשל"ז - 1976, ופעולות הממשלה לפי חוקים אלה יתואמו עם המועצה שלפי החוק המוצע. חוקים אלה ייבחנו לאור הנסיון שיירכש ביישום הוראות החוק המוצע.

החוק המוצע בא לקבוע מסגרת לפעולות ממשלתיות להנצחת זכרון של מי שנשא את משרת נשיא המדינה או ראש הממשלה. פעולות אלה לא יבצעו בפעולות ההנצחה של גופים ציבוריים: אדרבא, תכנית הנצחה שתעבד המועצה הציבורית המוקמת לפי החוק המוצע תביא בחסכון מפעלי הנצחה קיימים ותכלול הצעת לתמיכת המדינה בהם. המועצה גם תפקח על ביצוען של התכניות ותדווח לממשלה על ממצאיה.

(2) לפרסם את מבוחר נאומיו, הרצאותיו וכתביו, במתכונת שיקבע הגנז בהתייעצות עם המועצה, ובלבד שלגבי נכסים שאינם של המדינה לא ייפגעו זכויותיהם של בני משפחת הנפטר או של אדם אחר;

(3) לערוך, לפי המלצת המועצה, תצוגות פומביות של כתביו או חומר תיעודי אחר המתייחס אליו, בין בגנזך המדינה ובין במקום ציבורי אחר.

6. (א) המועצה תפקח על ביצוע תכנית הנצחה ותדווח לממשלה על ממצאיה בצירוף המלצותיה.

(ב) המועצה רשאית לדרוש מכל מי שנטל חלק בביצוע פעולת הנצחה במימון אוצר המדינה או בתמיכת הממשלה, שימסור לה או למי שהיא מינתה לכך כל ידיעה או מסמך הדרושים לה לצורך תפקידי הפיקוח לפי סעיף קטן (א).

7. חוק זה יחול על פעולות הנצחה אף שהחלו בהן לפני תחילתו.

8. הממשלה תמנה אחד משריה להיות ממונה על ביצוע חוק זה והוא יהיה רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון מס' 4), התשמ"ה—1985

1. בסעיף 8 לחוק לימוד חובה (תיקון מס' 11), התשל"ח—1978 —
- (1) בסעיף קטן (ג), במקום "0.4%" יבוא "0.6%";
- (2) בסעיף קטן (ד), במקום "0.3%" יבוא "0.45%".

ד ב ר ר ה ס ב ר

(ד) מעביד ינכה משכרו של עובד 0.3% מההכנסה שלפיה משתלם ההיטל.

כדי לאפשר חינוך על יסודי חינם יש צורך להעלות את שיעורו של ההיטל ל-0.6% מההכנסה ואת שיעור הניכוי שמעביד ינכה משכרו של עובד ל-0.45% מההכנסה.

בסעיף 8 לחוק לימוד חובה (תיקון מס' 11), התשל"ח—1978, נקבעה הוראת שעה בדבר גביית היטל חינוך על-יסודי על ידי המוסד לביטוח לאומי.

סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) לסעיף 8 אומרים:

"(ג) שיעור ההיטל הוא 0.4% מההכנסה שממנה משתלמים דמי ביטוח, ובלבד שלא יובא בחשבון סכום הכנסה העולה על המקסימום הקבוע לתשלום דמי ביטוח.

1 סיח התשל"ח, עמ' 128; התש"ם, עמ' 162; התשמ"ב, עמ' 273; התשכ"ה, עמ' 7.

**חוק לתיקון חוק הספנות (הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט) (תיקון),
התשמ"ה—1985**

1. בסעיף 1 לחוק הספנות (הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט), התשמ"ה—1965¹ (להלן — החוק), אחרי הגדרת "האמנה", יבוא: "הפרוטוקול" — הפרוטוקול המתקן את האמנה, שנחתם בכריסל ביום 21 בדצמבר 1979;".
2. בסעיף 2 לחוק, אחרי "להוראות האמנה" יבוא "כפי שתוקנה בפרוטוקול".

דברי הסבר

יהודה זו מבוססת על אמנת קרן המטבע הבינלאומית משנת 1944, שהיא בעלת תפוצה אוניברסלית ושגם ישראל היא חברה לה. ערכה נקבע מדי יום על ידי קרן המטבע ומהפרסם ברבים.

ממשלת בלגיה, המופקדת על אמנת 1957, כינסה בשנת 1979 ועידה דיפלומטית בין-לאומית, אשר בה נערך ונתקבל הפרוטוקול של 1979 שנועד לתקן את אמנת 1957, על ידי המרת פרנקי הזהב כחידות חישוב בזכויות משיכה מיוחדות.

הפרוטוקול של 1979 נחתם עם עריכתו בידי עשרים וארבע מדינות והוא ייכנס לתוקף כאשר יצטרפו אליו שש מדינות. עד כה הצטרפו לפרוטוקול זה חמש מדינות ותן: אוסטרליה, אנגליה, בלגיה, פורטוגל וספרד. עם קבלת החוק המוצע תצטרף ישראל לפרוטוקול האמור ועל ידי כך תביא לכניסתו לתוקף.

בפרוטוקול של 1979 תורגמו שישרי הגבלת האחריות (לכל טון תפוסה), שהיו כאמור מבוססים באמנת 1957 בפרנקים ההיסטוריים, לכמויות מקבילות בשוויין של זכויות משיכה מיוחדות.

זכות משיכה מיוחדת אחת היא שוות ערך ל-1.04 דולר של ארזה"ב ולפי עורכי הפרוטוקול של 1979 היא שוות ערך ל-15 פרנקי זהב "פואנקרה".

החישוב של שיעורי הגבלת האחריות שבפרוטוקול של 1979, אשר מוצע לאמנו, ערוך בהתאם לכך.

שינוי דומה — של ביסוס שיעורי הגבלת אחריות המבובלים על זכויות משיכה מיוחדות נעשה גם בתחום התעופה האזרחית; זאת לפי צו התובלה האזרחית (זכויות משיכה מיוחדות), התשל"ט—1978, שבין התקנות התשל"ט, עמ' 169; חוק התובלה האזרחית, התשמ"ב—1980, ספר החוקים תתשמ"ב, עמ' 197.

פעיפים חוק הספנות (הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט) 1, 2 ו-4 (כלי שיט), התשמ"ה—1965 (להלן — החוק העיקרי) אימץ את האמנה הבינלאומית בדבר הגבלת אחריותם של בעלי אניות, שנערכה בכריסל בשנת 1957 (להלן — אמנת 1957).

אמנת 1957 קבעה, בקנה מידה בינלאומי, שיטה להגבלת אחריותם הכוללת של בעלי אניות לנזקים בשל אירוע אחד עד לשיעור מרבי מסוים, שיש לחשבו בהתאם לתפוסת האניה. האחריות תהיה מוגבלת למכפלת סכום מסוים שנקבע בזמנו, בפרנקים של זהב ("פרנקי פואנקרה") בהספר הטונות של תפוסת האניה. באמנת נקבעו שני שיעורים להגבלת האחריות: 3100 פרנק לגבי נזק גיה ו-1000 פרנק לגבי נזק רכוש.

יחידת החישוב אשר בה בוטאו באמנת 1957 שיעורי הגבלת האחריות היתה פרנק הזהב ("פואנג קרה") ההיסטורי.

הנזקים להסדרי הגבלת האחריות נתקלו בקשיים בהיחשוב שיעורי ההגבלות המבוססים בפרנק הזהב, וזאת מהטעמים הבאים:

פרנק הזהב איננו עוד מטבע רשמי העובר לסוחר; אין לו שער הליפין או שווי הקבועים או המוכרים על-ידי גוף מוסמך; קיימים חילוקי דעות במדינות השונות לגבי השיטה לקביעת שווי; גם הדוגלים בגירסה ששווי מבוסס על שווי תכולת הזהב שבו, נתקלים בקושי הנובע מתנודות שער-הזהב בשווקי העולם.

מסיבות אלה ראתה הקהילייה הבינלאומית צורך להתליף את פרנק הזהב כחידת חישוב, במסגרת אמנות בין-לאומיות שונות, ביחידת חישוב חדשה יעילה ומזכרת והיא "זכות המשיכה המיוחדת" (Special drawing right).

1 ט"ח התשמ"ה, עמ' 224.

3. במקום סעיף 21 לחוק יבוא :

"הפרשי הצמדה
לכדד וריבית

21. (א) לכל סכום שישולם מכספי קרן הגבלה ייווספו הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן וריבית מיום הקמת הקרן עד יום התשלום; הריבית תהיה ריבית לא צמודה בשיעור של 4% לשנה; שר האוצר ושר התחבורה, בהתייעצות עם נגיד בנק ישראל, רשאים, בצו, לשנות את שיעור הריבית.

(ב) מי שהקים את הקרן חייב בתשלומי הפרשי הצמדה הריבית כאמור בסעיף קטן (א), ואם לא הופקד סכום הקרן במוזמנים — חייב בהם גם מי שחייב בקיום הערובה לתשלום הקרן."

4. בתוספת לחוק, בסעיף 3 —

(1) בסעיף קטן (1) —

- (א) בפסקה (א), במקום "1000 פראנק" יבוא "66.67 יחידות חישוב";
- (ב) בפסקה (ב), במקום "3100 פראנק" יבוא "206.67 יחידות חישוב";
- (ג) בפסקה (ג), במקום "3100 פראנק" יבוא "206.67 יחידות חישוב";
- במקום "2100 פראנק" יבוא "140 יחידות חישוב" ובמקום "1000 פראנק" יבוא "66.67 יחידות חישוב";

(2) במקום סעיף קטן (6) יבוא:

"(6) יחידת החישוב הנזכרת בסעיף קטן (1) לסעיף זה היא זכות המשיכה המיוחדת כפי שהיא מוגדרת בידי קרן המטבע הבינלאומית. הסכומים הנזכרים בסעיף קטן (1) לסעיף זה יומרו במטבע הלאומי של המדינה שבה מבוקשת ההגבלה על בסיס שוויו של המטבע האמור ביחס ליחידת החישוב המוגדרת לעיל, בתאריך שבו יצר בעל האניה את קרן ההגבלה או שילם את התשלום או נתן ערובה שלפי החוק של אותה מדינה היא שוות ערך לתשלום זה.

דברי הסבר

סעיף 21 הקיים איננו נותן פתרון לנושא השחיקה של הכספים המגיעים על ידי האינפלציה. הוא גם איננו תואם את הוראת האמנה של 1957, כפי שהיא מתקנת על ידי הפרוטוקול של 1979.

כדי לקיים את הוראות אמנת 1957, כפי שתוקנת על ידי הפרוטוקול של 1979, יש להבטיח כי סכום האחריות המוגבלת אשר ישולם מקרן ההגבלה יהיה שווה ערך לסכום המבוטא בזכויות משיכה מיוחדות.

הואיל וסכום האחריות המוגבלת נקבע על פי החוק העיקרי במטבע ישראלי, יש להבטיח כי הישגו ייעשה תוך הצמדתו למדד כך שהוכאים לתשלום מקרן ההגבלה יזכו גם לתוספת הפרשי הצמדה למדד. על כל סכום שיגיע להם מן הקרן, מיום הקמת הקרן ועד ליום התשלום.

סעיף 3 לחוק העיקרי הקיים קובע כי משתקם על פי החוק קרן להגבלת אחריותו של בעל כלי שיט, אזי לכל סכום שתשלם הקרן מכספיה לתובעים, תיווסף ריבית לפי האמור בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א—1961.

להלן נוסח סעיף 21:

"ריבית

21. לכל סכום שישולם מכספי קרן הגבלה תיווסף ריבית מיום הקמת הקרן עד ליום התשלום, בשיעור האמור בסעיף 4 לחוק פסיקת ריבית, התשכ"א—1961; מי שהקים את הקרן חייב בתשלום הריבית כאמור, ואם לא הופקד סכום הקרן במוזמנים, חייב בו גם מי שחייב בקיום הערובה לתשלום קרן ההגבלה."

שווי המטבע הלאומי בערכים של זכות משיכה מיוחדת יחושב בהתאם לשיטת החישוב המופעלת על ידי קרן המטבע הבין-לאומית, כפי שהיא בתוקף בתאריך ההמרה האמור לעיל, לגבי פעולות הקרן ועסקותיה.

דברי הסבר

עם זאת — וכדי להביא בחשבון שינויים בשווי הממשי של הסכום המגיע, יהיו שר התעבורה ושר האוצר רשאים, בצו, בתתייעצות עם נגיד בנק ישראל, לשנות את שיעורי הריבית.

כמדין מצע כי תיווסף לתשלום כאמור ריבית על הסכום המשולם מיום הקמת הקרן עד יום התשלום. הריבית תהיה ריבית לא צמודה בשיעור 4% לשנה, בדומה לריבית הקבועה לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א—1961.

מתפרסמת סוה מטעם ועדת הפנים ואיכות הסביבה הצעת חוק של הכר הכנסת :

חוק זכרון השואה והגבורה — יד ושם (תיקון), התשמ"ה—1985

- תיקון סעיף 2
1. בסעיף 2 לחוק זכרון השואה והגבורה — יד ושם, התשי"ג—1953¹ (להלן — החוק העיקרי) —
- (1) במקום "ולמטרה זו יהא מוסמך" יבוא "וכן להנציח את זכרם של חסידי אומות העולם; למטרות אלה יהיה יד ושם מוסמך";
- (2) אחרי פסקה (4) יבוא:
- "(4א) להעניק לחסידי אומות העולם אורחות-כבוד, ואם הלכו לעולמם — אורחות-זכרון, של מדינת ישראל;".

דברי הסבר

40 שנה להעלמו, בינואר 1945, ימים אחדים אחרי שחרור בודפשט מעול הנאצים.

יד ושם תוקמה, בין השאר, כרשות הזכרון לחסידי אומות העולם ששמו נפשם בכפם להצלת יתודים, כאמור בסעיף 1 (9) לחוק.

לפי החוק הקיים אין אפשרות להעניק אורחות-כבוד או אורחות-זכרון של מדינת ישראל לחסידי אומות העולם.

הצעה זו נועדה לאפשר הענקת אורחות-כבוד או אורחות-זכרון גם לחסידי אומות העולם.

1 חוק זכרון השואה והגבורה — יד ושם, התשי"ג—1953, מעניק ל"יד ושם" התפקיד הגעלה להנציח את זכר השואה. סעיף 2 (4) לחוק מסמין אותו "להעניק לבני העם היהודי שהושמדו ונפלו בימי השואה והמרי אורחות זכרון של מדינת ישראל, לאות האספה אל עמם".

בימי השואה היו מספר חסידי אומות העולם שתרפו נפשם להצלת בני עמנו מציפורני הצורר הנאצי. אחד הבולטים שבהם הוא ראול ולנברג שכימם אלה מלאו

1 ס"ח התשי"ג, עמ' 144.

2. בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) תנאים לקבלת אזרחות-כבוד ואזרחות-זכרון וסדרי הענקתן;"

דברי הסבר

הואיל ומצוץ להוסיף גם אפשרות להענקת אזרחות-כבוד לחסידי אומות העולם, מצוץ לתקן פסקה זו ולאפשר לקבוע בתקנון את התנאים וסדרי ההענקת של אזרחות-כבוד של המדינה.

חבר הכנסת: דב שילנסקי

סעיף 7 לחוק כורה מה ייקבע בתקנון יד ושם. פסקה (4) שבו אימרת:
"(4) התנאים לקבלת אזרחות-זכרון וסדרי הענקתה;"

